

VÄLKOMMEN TILL WEBBINARIUM OM GENERELLT BIOTOPSKYDD

Naturvårdsverket
24 september

Webbinariet behandlar några aktuella frågor om det generella biotopskyddet

Vi som håller dagens webinarium är:
Marianne Wetterin, Naturvårdsverket
MaryAnn Fargo, Naturvårdsverket

Om ni behöver teknisk hjälp ring:
076-115 16 74 eller 076-115 15 08

Anmälda deltagare ca 60
19 länsstyrelser och två kommuner

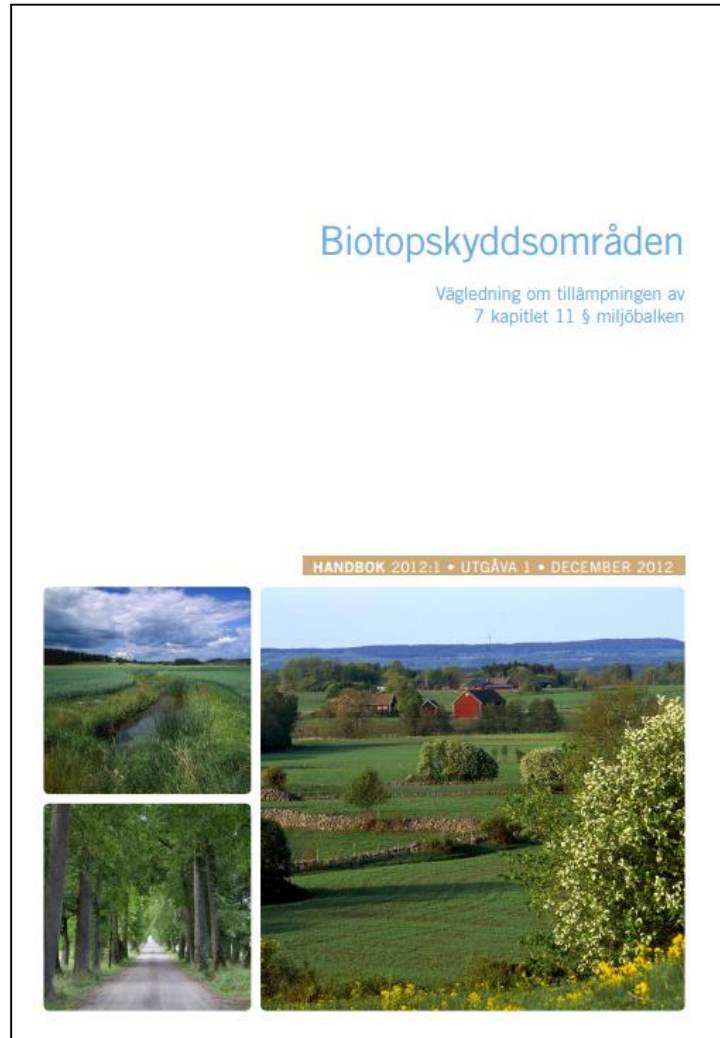
Program

- **Information från Naturvårdsverket**
  - Var finns vägledning om biotopskyddsområden
  - Kommande samverkansyta för nätverk om biotopskyddsfrågor
  - Kommande beräkningsverktyg
  - Synpunkter på innehåll i dispensbeslut
  - Kräver skötselåtgärder dispens?
  - Några aktuella domar/överklaganden/yttranden
- **Frågor från länsstyrelser**
- **Frågor från chatten**

Information från Naturvårdsverket

Var finns vägledning om biotopskyddsområden?

Handbok 2012:1 Biotopskyddsområden

7 vägledningar om generellt skyddade biotoper

Beskrivningar av biotoper

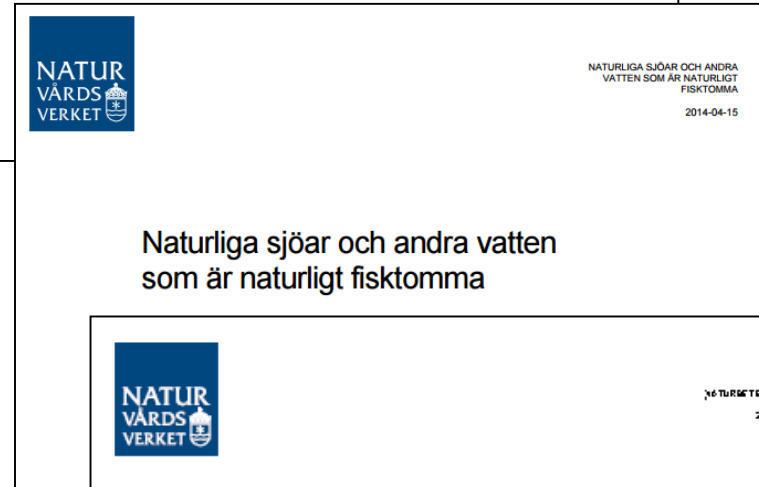
Biotoper som är skyddade i hela landet

1. Allé (pdf 218 kB)
2. Källa med omgivande våtmark i jordbruksmark (pdf 232 kB)
3. Odlingröse i jordbruksmark (pdf 190 kB)
4. Pilevall (pdf 183 kB)
5. Småvatten och våtmark i jordbruksmark (pdf 265 kB)
6. Stenmur i jordbruksmark (pdf 237 kB)
7. Åkerholme (pdf 190 kB)

16 vägledningingar om biotoper som får skyddas i det enskilda fallet av länsstyrelser och kommuner

Biotoper som får skyddas av länsstyrelser och kommuner

1. Rik- och kalkkärr i jordbruksmark (pdf 390 kB)
2. Ängar (pdf 216 kB)
3. Naturbetesmarker (pdf 243 kB)
4. Naturliga vattendrag (pdf 349 kB)
5. Ras- eller bergbranter (pdf 216 kB)
6. Naturliga vattenfall med omgivande mark (pdf 245 kB)
7. Naturliga forsar med omgivande mark (pdf 251 kB)
8. Naturliga sjöutlopp med omgivande mark (pdf 236 kB)
9. Mynningsområden vid havskust (pdf 209 kB)
10. Rev av ögonkorall (pdf 191 kB)
11. Naturliga sjöar och andra vatten som är naturligt fisktomma (pdf 242 kB)
12. Helt eller delvis avsnörda havsvikar (pdf 211 kB)
13. Grunda havsvikar (pdf 210 kB)
14. Älgräsängar (pdf 194 kB)
15. Biogena rev (pdf 229 kB)
16. Strand- eller vattenmiljöer som hyser bestånd av hotade eller missgynnade arter eller som har en väsentlig betydelse för hotade eller missgynnade arters fortlevnad (pdf 248 kB)

Tillämpning av 7 kap 11 b § MB Vägledning för prövning av en ansökan om dispens för en åtgärd som underlättar för jordbruket

7 KAPITLET 11 B § MILJÖBALKEN
VÄGLEDNING
2014-11-13

Tillämpning av 7 kapitlet 11 b § miljöbalken 1998:808

Vägledning för prövning av en ansökan om dispens för
en åtgärd som underlättar för jordbruket

Vägledningen utgör ett komplement till tidigare vägledningar om biotopskyddsområden som är publicerade på Naturvårdsverkets webbplats (www.naturvardsverket.se) och ska tillämpas parallellt med dessa.

BESÖK: STOCKHOLM - VALHALLAVÄGEN 195
ÖSTERSUND - FORSKARENS VÄG 5, HUS UB
POST: 106 48 STOCKHOLM
TEL: 010-698 10 00
FAX: 010-698 10 99
E-POST: REGISTRATOR@NATURVARDsverket.se
INTERNET: WWW.NATURVARDsverket.se

BIOTOPSKYDDS- OMRÅDEN

Sammanfattande
information

Standard för skyddande av träd vid byggnation (Johan Östberg & Örjan Stål)

LANDSKAPSARKITEKTUR
TRÄDGÅRD VÄXTPRODUKTIVETENSKAP
Rapportserie

Standard för skyddande av träd vid byggnation

Johan Östberg & Örjan Stål

Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning

Sveriges lantbruksuniversitet
Fakulteten för landskapsarkitektur, trädgårds- och växtproduktionsvetenskap

Rapport 2015:15
ISBN 978-91-576-8905-4
Alnarp 2015

Fria eller fälla - En vägledning för avvägningar vid hantering av träd i offentliga miljöer

2014

Fria eller fälla

En vägledning för avvägningar vid hantering av träd i offentliga miljöer

Kommande samverkansyta för nätverk om biotopskyddsfrågor

Kommande beräkningsverktyg för dispensprövning enligt 7 kap. 11 b § MB

Synpunkter på innehåll i dispensbeslut

- Det saknas ibland redogörelse för vilket särskilt skäl som beslutet om att medge dispens bygger på.
  - Det är viktigt att tydligt ange vilket det särskilda skälet är.
  - Det särskilda skälet måste motiveras.
  - Länsstyrelsen bör inte ”uppfinna” skäl som inte sökanden har angett.
- Kompensationsåtgärder enligt 16 kap. 9 § MB bör inte anges som särskilt skäl för dispens.
- Villkor bör normalt anges. Annars kan det bli svårt att utöva tillsyn och att kräva att åtgärderna genomförs.
  - Krav på kompensationsåtgärder bör utformas som ett villkor.
- Översiktskarta över fastigheten och detaljkarta med objektet markerat bör bifogas. Foton är bra att ha med.

- Delvis avslag.

Att överväga möjligheten att ge dispens för att ta bort/flytta en del av t.ex. en stenmur istället för hela stenvuren, kan vara ett alternativ som innebär mindre skada på biotopskyddets syfte samtidigt som tillräckligt stor nytta för sökanden uppnås.

Bör ske efter kommunikation med sökanden.

Kräver skötselåtgärder dispens?

- Dispens krävs inte för skötsel som inte skadar naturmiljön i ett biotopskyddsområde

- Nedtagning av ett enskilda träd kräver normalt dispens

- Kontinuerlig hamling, borttagande av enstaka döda grenar och mindre beskärningar skadar normalt inte naturmiljön

- Toppkapning/stympning ingår enligt Naturvårdsverket normalt inte i skötsel och kräver normalt dispens

Några aktuella domar/överklaganden/ yttranden

MÖD har meddelat en prejudicerande dom om att biotopskyddet ska fortsätta gälla efter nyplantering

(M 956-15)

- Ett krav enligt 16 kap. 9 § MB på återplantering av nedtagna alléträd måste enligt MÖD:s mening innebära att de alléträd som nyplanteras omfattas av samma biotopskydd som de alléträd de ersätter. Även om inte en övervägande del av träden är vuxna efter nyplanteringen.
- Enligt NV bör Länsstyrelsen i så stor utsträckning som möjligt när det är lämpligt förena beslut om dispens för nedtagning av träd med krav enligt 16 kap. 9 § MB om återplantering. Kraven bör anges som villkor.
- Genom att överklaga får vi fram viktig praxis.

MÖD har meddelat en prejudicerande dom om att träd ingår i en allé även om en rondell delar av allén

(M 11020-14)

- Länsstyrelsen förelade en kommun om återplantering av två ekar som hade fällts utan biotopskyddsdispens.
- Kommunen överklagade och MMD upphävde föreläggandet.
- MÖD menade att den rondell som separerat de två trädraderna inte var tillräckligt för att biotopskyddet skulle upphävas för den kortare raden, i synnerhet inte då rondellen tillkommit efter ekarnas plantering. Alléns karaktär – såsom antalet träd och ekarnas ålder – talade för att de två fällda ekarna tillhörde biotopskyddsområdet.
- MÖD fastslog föreläggandet.

NV har yttrat sig i ett överklagningsärende gällande en allé i omedelbar anslutning till bebyggelse

(M 3575-14)

- Kommunen ansökte i samband med framtagandet av en detaljplan om dispens för uppförande av flera hus i direkt anslutning till en hamlad lindallé. Detaljplanen har fastställts och bygglov har redan beviljats för ett hus.

Forts.

- Beslutet överklagades.
- NV anför i sitt yttrande att om man uppför en byggnad väldigt nära en befintlig allé bör undantaget sedan inte vara tillämpligt.
- NV anför att undantaget var menat för befintlig bebyggelse.
- Man bör inte bevilja en dispens som medför att problem byggs in genom att byggnader hamnar för nära skyddade områden.
- Dom har inte meddelats.

NV har överklagat en dispens för en längsgående stenmur

Länsstyrelsen i Kalmar län, 20150219, dnr 521-4468-2014,
(M 928-15)

- NV anför att varken punkt 1 eller 2 i 7 kap. 11 b § MB har uppfyllts. Båda punkterna måste vara uppfyllda för att dispens ska kunna medges.
- En längsgående stenmur utgör inte ett odlingshinder på samma sätt som en tvärgående stenmur.
- Det är osäkert om biotopskyddets syften kan tillgodoses om även den längsgående stenmuren får tas bort när de tvärgående stenmurarna har tagits bort.
- Bristfällig utredning av såväl ekonomi som antal stenmurar.
- Dom har inte meddelats.

Frågor från länsstyrelser

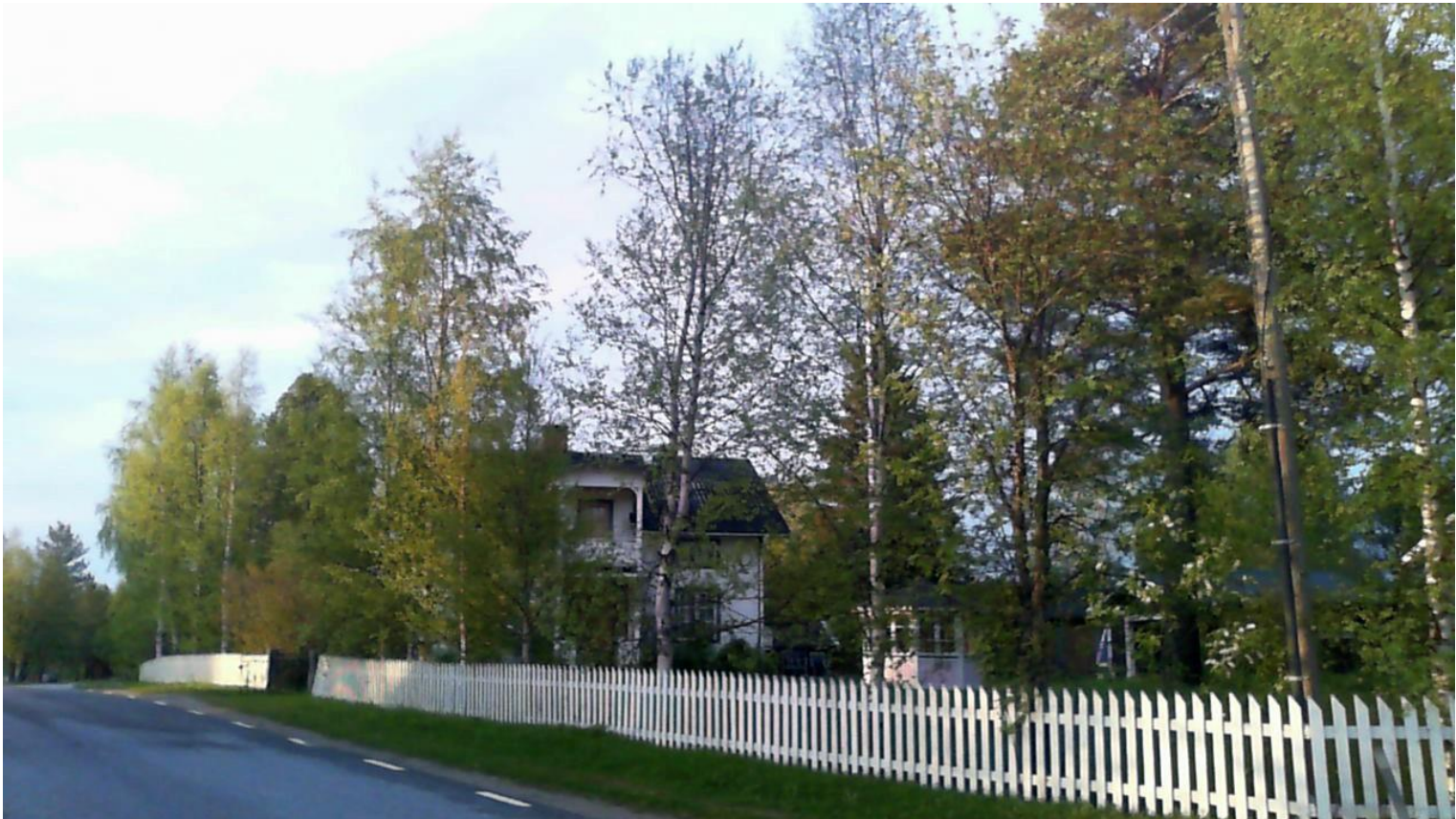
- Var går gränsen för om en biotop är skyddad eller inte?
Kan man resonera utifrån vilket syfte lagstiftaren hade med att avgränsa vad som ska vara skyddat eller inte?
  - Kan man t.ex. ta hänsyn till syftet med anläggningen när det gäller alléer?
- Vad är minsta krav för en åkerholme? Hur stort ska ett ”stort stenblock” vara? Ska det ha några kvalitéer?

- Vad är ett biotopskyddat dike? Det kan tolkas olika beroende på bakgrund, utbildning och synsätt

- Kan trädtrader på tomtmark omfattas av biotopskyddet?
- Var går gränsen för om träden är ”planterade utmed en väg”?

- Hur ska unga alléer (i städer) hanteras?
- Är det möjligt att ta fram någon föreskrift för undantag eller liknande?

- När krävs det en dispens? Med andra ord: Vad är skada på naturmiljön?
- Hur mycket kan man påverka rotmiljön utan att det är skadligt?

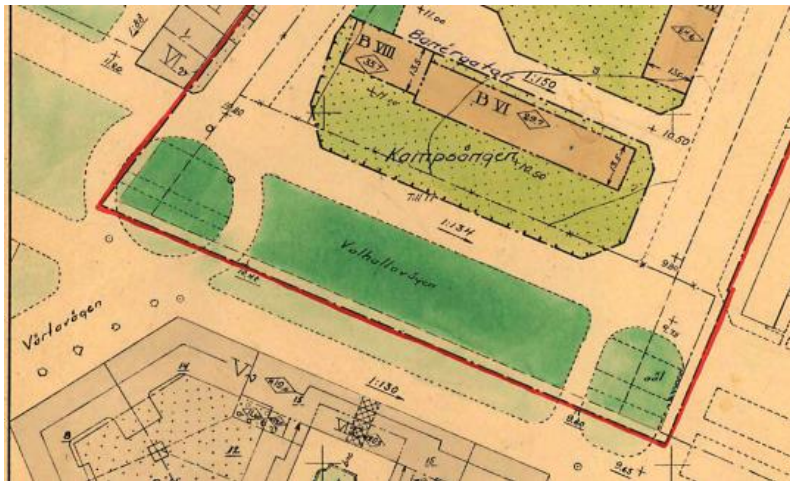

- Hur ska man tillämpa biotopskyddsbestämmelserna på högstubbar?
- Länsstyrelsen kan förelägga om att högstubbar ska lämnas i en allé. Behövs det dispens när högstubbarna behöver tas ner? Hur länge ska de stå?

- Hur ska man hantera alléer i detaljplaner som är äldre än 1 jan. 1994, och där bestämmelserna anger allé, plantering, natur, grönområde etc.? När krävs det en dispens?

Park eller planterad allmän plats (Stadsplan 1950)

Gatumark (Stadsplan 1967)

- När är undantaget ”i omedelbar anslutning till bebyggelse” tillämpligt för alléer?
- Bara om träden hotar byggnaderna?
- Eller omfattas även andra syften, till exempel om sökanden vill bygga en ny byggnad där träden står?

- Vilka uppgifter krävs för att ett biotopskyddsärende ska kunna handläggas (gällande alléer)?
- Ska särskilda skäl för dispens bedömas per träd eller för allén som helhet?
- Vad kan vara ett särskilt skäl för att få en dispens från det generella biotopskyddet?

- Kan Länsstyrelsen ange att restaurering är ett särskilt skäl för dispens när sökanden har angett trafikfara i ansökan?

- Vem ska ytterst bedöma trafikfara/säkerhetsrisk?
- Hur ska man göra med träd som anses vara farliga?
- Vem är skadeståndsansvarig?

- Hur hårda ska Länsstyrelserna vara på återplantering i den befintliga allén?
- Vad bör sökanden beskriva när det gäller återplanteringen?
- Vad bör ingå som villkor i beslutet gällande återplantering?
  - Antal
  - Art
  - Storlek
  - Plats
  - Tidpunkt
  - Bevattningskrav
  - Överlevnadskrav

- Hur ska biotopskyddet hanteras i järnvägs- och vägplaner?

Undantaget i 7 kap. 11 a § MB:

Inom ett biotopskyddsområde enligt 11 § första stycket 1 gäller förbuden i 11 § andra stycket inte byggande av allmän väg eller järnväg enligt en fastställd vägplan enligt väglagen (1971:948) eller en fastställd järnvägsplan enligt lagen (1995:1649) om byggande av järnväg.

- Vem sammanställer beslut och GIS-skikt över kommunalt beslutade biotopskyddsområden?

Det är viktigt att informationen finns samlad och tillgänglig så att vi inte missar att ett område är skyddat.

- NFS 2015:1; Naturvårdsverkets föreskrifter om registrering av beslut enligt 7 kap. miljöbalken.
- Länsstyrelsen ska registrera.
- Naturvårdsregistret i VIC Natur.
- Skyddad Natur.

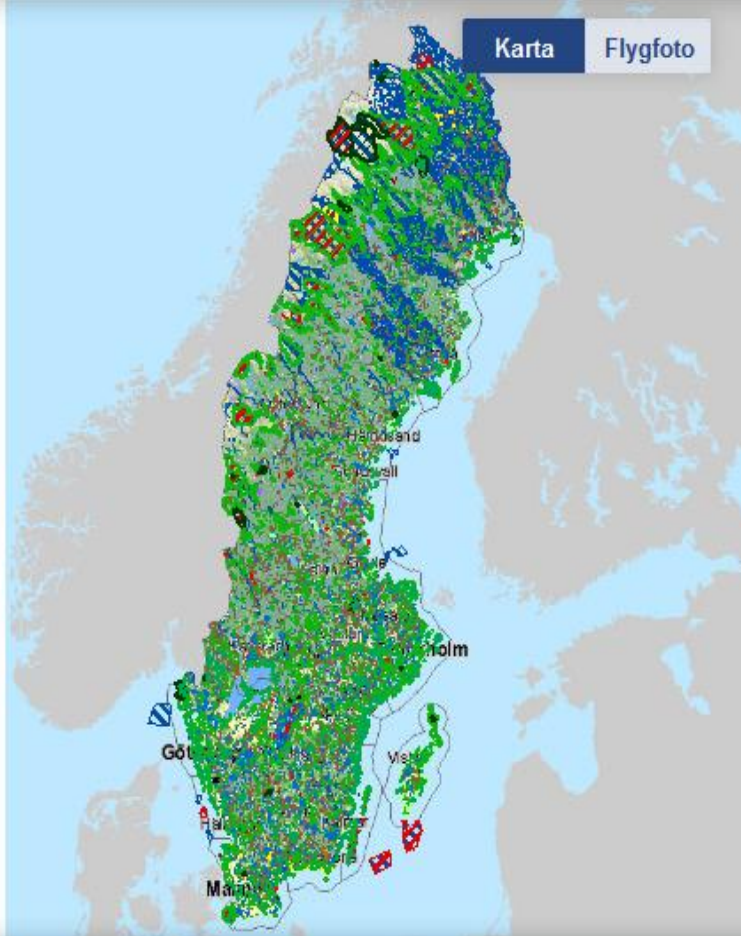
Sök och presentera

Sök Kartskikt Teckenförklaring

- Naturvårdsregistret
  - Interimistiskt förbud
  - Tillträdesförbud
  - Nationalpark
  - Beslutsstatus
  - Naturreservat
  - Naturvårdsområde
  - Djur- och växtskyddsområde
  - Naturminne punkt
  - Naturminne yta
  - Kulturresevat
  - Vattenskyddsområde
  - Övrigt biotopskyddsområde
  - Landskapsbildsskyddsområde
  - Skogligt biotopskyddsområde

Transparens på bakgrundskarta

Karta Flygfoto

Adress: Naturvårdsverket 106 48 Stockholm [Om kartverktyget Skyddad Natur](#)

Frågor från chatten

TACK FÖR ATT NI DELTOG!